

PROVIMI ME ZGJEDHJE I MATURËS SHTETËRORE 2018
SESIONI I

SKEMA E VLERËSIMIT

VARIANTI A

Lënda: Histori bërthamë

Udhëzime të përgjithshme

- Për pyetjet me zgjedhje përgjigja e saktë vlerësohet me 1 pikë.
- Për pyetjet me zhvillim, përgjigjet konsiderohen orientuese dhe në skemë parashikohen variantet e mundshme të përgjigjeve të nxënësve.

Shënim: Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, jep një shpjegim që nuk e përmban modeli i përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit e gjykon të saktë.

• **Pyetjet me zgjedhje**

Numri i Pyetjes	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Përgjigja e saktë	B	C	D	A	B	A	A	D	A	D

• **Pyetjet me zhvillim**

Pyetja 11 4 pikë

Shpjegimi: Xhon Loku krijoi një sistem ku përputheshin disa ide si ajo e vetëqeverisjes, ideja se njeriu nuk lind as i mirë as i keq, se të gjithë lindin të lirë dhe të barabartë. Sipas tij të drejtat natyrore që duhet të gëzojë një njeri janë:

- a) E drejta për të jetuar.
- b) E drejta për të qenë i lirë.
- c) E drejta për të patur pronë.

Roli i qeverisë sipas Xh. Lokut:

Çdo qeverisje duhet të mbrojë të drejtat natyrore të njeriut. Nëse nuk ndodh kështu, qytetarët kanë të drejtë natyrore të përmbysin qeverinë.

4 pikë	Nëse shkruan tre të drejtat natyrore sipas Lokut dhe rolin e qeverisë.
OSE	
3 pikë	Nëse liston dy nga të drejtat natyrore sipas Lokut dhe rolin e qeverisë.
2 pikë	Nëse liston një nga të drejtat natyrore sipas Lokut dhe rolin e qeverisë.
1 pikë	Nëse liston një nga të drejtat natyrore sipas Lokut OSE rolin e qeverisë.
0 pikë	Nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 12**4 pikë****Arsyeja:**

Presidenti Uillson paraqiti planin e tij prej 14 pikash me qëllim pranimin dhe zbatimin e vetëvendosjes që afirmonte të drejtën e çdo populli për të jetuar i pavarur si dhe krijimin e një organizmi ndërkombëtar për ruajtjen e paqes në botë siç ishte Lidhja e Kombeve.

Tre nga pikat e planit për paqen:

- T'i jepej fund diplomacisë së fshehtë.
- Të bëhej kufizimi i armatimeve.
- E ardhmja e kolonive duhej të përcaktohej në përputhje me aspiratat e popujve të këtyre vendeve
- Krijimi i Lidhjes së Kombeve.
- E drejta e kombeve të vegjël për vetëvendosje, etj.

4 pikë Nëse shkruan arsyen dhe tre nga pikat e planit.

OSE

3 pikë Nëse shkruan arsyen dhe dy nga pikat e planit **OSE** nëse shkruan tre nga pikat e planit.

2 pikë Nëse shkruan arsyen dhe një nga pikat e planit **OSE** nëse shkruan dy nga pikat e planit.

1 pikë Nëse shkruan arsyen **OSE** një nga pikat e planit.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 13**3 pikë**

- Kriza e pashmangshme ekonomike dhe sociale e regjimeve komuniste.
- Vendimi i Gorbaçov për të mos ndërhyrë ushtarakisht në këto vende (Brezhnjevi – sovraniteti i kufizuar).
- Reformat politike dhe ekonomike (Gllasnost dhe Perestrojka) të Gorbaçovit që kishin sjellë një frymë më liberale.
- Lëvizjet demokratike të masave.
- Presioni në rritje i Perëndimit për rrëzimin e sistemit komunist.

3 pikë Nëse rendit tre nga faktorët.

OSE

2 pikë Nëse rendit dy nga faktorët.

1 pikë Nëse rendit një nga faktorët.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 14**3 pikë**

Letërsia laike: kronika, letërkëmbime, jetëshkrime shenjtorësh dhe shënimet historike.

Letërsia fetare: tekste ungjillore, veprat liturgjike dhe traktatet fetare. Ndër këto vepra, më të njohurit janë dy Kodikët e Beratit: "Kodiku i purpurt" (Beratinus 1) dhe "Kodiku i artë" (Beratinus 2).

3 pikë Nëse jep një shembull të dorëshkrimeve me karakter laik dhe dy dorëshkrimet më të rëndësishme me karakter fetar.

OSE

2 pikë Nëse jep një shembull të dorëshkrimeve me karakter laik dhe një nga dorëshkrimet më të rëndësishme me karakter fetar.

1 pikë Nëse jep një shembull të dorëshkrimeve me karakter laik **OSE** një nga dorëshkrimet më të rëndësishme me karakter fetar.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 15**2 pikë**

Vendimi: Vendimi kryesor që u mor ishte hapja e shkollës "Normale" në Elbasan.

Qëllimi: Përgatitja e mësuesve për shkollat shqipe që do të hapeshin.

2 pikë Nëse shkruan vendimin dhe qëllimin

OSE

1 pikë Nëse shkruan vendimin **OSE** qëllimin

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 16**2 pikë**

- Nuk bëri zgjedhje për të legjitimuar pushtetin e tij.
- Nuk spastroi radhët e administratës nga përkrahësit e Ahmet Zogut.
- Nuk gjeti mbështetjen politike dhe financiare në arenën ndërkombëtare.
- I vetmi shtet që e njohu ishte Bashkimi Sovjetik.
- Nuk arriti të kryente reformën agrare.

2 pikë Nëse identifikon dy nga arsyet.

OSE

1 pikë Nëse identifikon një nga arsyet .

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 17

3 pikë

- Mosdhënia e ndihmës financiare të premtuar nga Fuqitë e Mëdha.
- Zgjedhja në krye të qeverisë e Turhan Pashë Përmetit, që kishte shërbyer si ambasador i Perandorisë Osmane në Rusi për vite me radhë dhe nuk e njihje realitetin politik.
- Dhënia e dy posteve të rëndësishme si ministër i Luftës dhe i Punëve të Brendshme Esat Pashë Toptanit.
- Ekzistenca e një organi tjetër qeverisës paralel KNK.
- Shpërthimi i kryengritjes së Shqipërisë së Mesme.
- Lëvizja vorio-epirote dhe mosmenaxhimi i situatës së krijuar.
- Shpërthimi i Luftës I Botërore.

3 pikë Nëse shkruan tre nga arsyet.

OSE

2 pikë Nëse shkruan dy nga arsyet.

1 pikë Nëse shkruan një nga arsyet.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 18

3 pikë

Të përbashkëtat

Morën pjesë nacionalistë dhe komunistë.

Në të dyja u deklarua:

- Për luftë kundër pushtuesit, për një Shqipëri të pavarur.
- Forma e regjimit do të vendosej pas lufte.

E veçanta:

Në Konferencën e Pezës u vendos krijimi i organizatës Fronti Nacionalçlirimtar me përfaqësues si nga PKSH-ja edhe nga forcat nacionaliste jo komuniste.

Në Konferencën e Mukjes u vendos krijimi i Komitetit për Shpëtimin e Shqipërisë me përfaqësues nga FNC dhe Balli Kombëtar.

Çështja e Kosovës u prek vetëm në Mbledhjen e Mukjes.

Arsyeja

- Partia Komuniste nuk donte ta ndante pushtetin me asnjë forcë tjetër politike.
- Ndikimi jugosllav ishte aq i madh sa nuk mund të pranonte vendimet e Mukjes që e preknin në dy drejtime: së pari në çështjen e mos ndarjes së pushtetit me forca të tjera politike dhe së dyti, në lidhje me zgjidhjen e çështjes së Kosovës.

3 pikë Nëse shkruan një të përbashkët dhe një të veçantë, si edhe identifikon një nga arsyet pse konferenca e Mukjes nuk gjeti zbatim.

OSE

2 pikë Nëse shkruan një të përbashkët dhe një të veçantë OSE jep një të përbashkët edhe identifikon një nga arsyet pse konferenca e Mukjes nuk gjeti zbatim OSE jep një të veçantë dhe identifikon një nga arsyet pse konferenca e Mukjes nuk gjeti zbatim.

1 pikë Nëse jep një të përbashkët **OSE** një të veçantë **OSE** identifikon një nga arsyet pse konferenca e Mukjes nuk gjeti zbatim.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 19 **3 pikë**

- Kina përkrahu politikisht udhëheqjen komuniste të Shqipërisë.
- Nevoja e Shqipërisë për ndihma ekonomike dhe ushtarake.
- Kina ishte një vend me potencial të fuqishëm ekonomik që mund të ndihmonte ekonominë shqiptare
- Kina ishte larg dhe nuk mund të shprehte ndonjë kërcënim për pavarësinë e Shqipërisë apo rrëzimin e pushtetit.

3 pikë Nëse shkruan tre nga arsyet.

OSE

2 pikë Nëse shkruan dy nga arsyet.

1 pikë Nëse shkruan një nga arsyet.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 20 **3 pikë**

- Aplikimi i ekonomisë së komanduar (centralizuar dhe planifikuar).
- Mbështetja në forcat e veta.
- Ndalimin e investimeve të huaja në vend.
- Teknologjia e vjetruar.
- Dhënia përparësi industrisë së rëndë.
- Etj.

3 pikë Nëse liston tre nga arsyet.

OSE

2 pikë Nëse liston dy nga arsyet.

1 pikë Nëse liston një nga arsyet.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
